

vamo izposojevalce knjig, da nam vrnejo vse preko 2 meseca izposojene knjige tekem 14 dni. Zelo obzhalujemo, da moramo naše člane z vso resnostjo spomniti na pravočasno vrnitev izposojenih knjig, ki jih nekateri pridržujejo že kar 3 leta. Za knjige, ki bi jih izposojevalci v določenem roku ne vrnili, moramo zahtevati polno povračilo današnje knjižne cene, ki jo bomo v nujni potrebi na vsak način (in četudi sodnijsko) izterjali. Izposojene knjige ne smejo služiti preko izposojevalnega roka za učne pripomočke in kar stalne priročnike. Šol. upravitelje in predsednike sres. učit. društev pa prosimo nujne pomoči, da pride Centrala do svoje lastnine ter da jo obvarujemo danes celo nenadomestljive izgube. Članstvo si lahko naroči knjige, ako vnaprej vpošlje poštino ali kakega poverjenika. Centrala pa bo šla vsakomur do skrajnih možnosti na roko.

Pedagoška Centrala v Mariboru.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani sklicuje svoj redni občni zbor v torek dne 27. marca t. l. ob 18. uri v salonu restavracije »Pri Levu« s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev občnega zbora po predsedniku. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo revizorjev in podelitev absolutorija odboru. 5. Sprememba pravil. 6. Volitve novega odbora in nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Tovariši — tovarišice! Da bo mogoče pravočasno določiti naklado za knjigo Medvedka Marica, se tem potom naprošajo tovariši in tovarišice, ki se niso poslali naročil, da pridobe v svojem razredu vsaj po enega naročnika za to mladinsko povest, ki izide v mesecu maju v založbi tiskarne Slatnar v Kamniku. Cena trdo vez. knjigi je Din 14.50 (s poštino Din 15.50) — nlačljivo koncem maja po prejemu knjige. Šol. upraviteljem bo knjiga posebej dostavljena. Pet ali več izvodov so vsake poštine prosti. Naročila sprejema tiskarna — odnosno avtor: Adam Milkovič, š. u., Ljubljana — Bežigrad. Ne odlašajte z naročili!

NEKAJ, KAR SMO ZELO POGRESALI.

Za praznik Vidovega dne ali pa za 1. december, so bila naša šolska in sokolska društva vedno v zadregi, ker je manjkalo njihovih mladini primernega gradiva za praznovalne slavnostne dni. Iz te stiske nas je sedaj rešila naša marljiva pisateljica in velika prijateljica mladine Manica Komarova, ki je sestavila za našo mladino dva slavnostna prizora, prvega za Vidov dan, drugega za 1. december, in sicer tako posrečeno in lepo, kakor zna samo Manica, ki pozna otroško dušo do dna, pozna razmere in prilike, v katerih se giblje naše šolstvo in Sokolstvo. Oba prizora sta kratka (vprizoritev enega kakor drugega 50 trajala 15 do 20 minut), a polna pestrosti in živahnosti in bosta delovala na mladino vzgojno in strogo nacionalno. Oba prizora sta lahko vprizorljiva v vsaki šolski sobi ali sokolski telovadnici. To zares potrebno delo je že zagledalo beli dan. Tisk in založba Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Dobi se v vseh knjigarlah. Cena samo Din 3.—. Sokolska vodstva, Sokolska društva, sezite po njej!

Učiteljsko, ki se mudi o velikičnem odmoru v Mariboru lahko prenočuje in dobi vso oskrbo v Učiteljskem domu, Kosarjeva 41.

Učiteljski pravnik

STANOVANJA, ODNOSNO STANARINE ZA UČITELJE.

Po razsodbi državnega sveta z dne 19. maja 1933. št. 14.933. izdani v nekem posebnem primeru glede izplačevanja stanarine, je odredilo ministrstvo prosvete z odlokom O. N.

Br. 43.086 z dne 31. junija 1933. nastopni upravni postopek za primer, kjer se občine branijo učiteljem izplačati pripadajoče stanarine:

Učitelji narodnih šol se morajo obrniti za izplačilo stanarine najprej na pristojno upravno občino in ako ta ne ugodí njegoví prošnji, bo zahteval, da se mu izda formalni odlok o tem. Ako je s to rešitvijo nezadovoljen, ima pravico v teku 15 dni po prejemu te rešitve pritožiti se na upravni oddelek pristojne banke uprave, a proti odloku upravnega oddelka pristojnemu upravnemu sodišču v teku 30 dni. Proti razsodbi upravnega sodišča ima pravico pritožbe na Državni svet v teku 15 dni po prejemu razsodbe. Proti razsodbi Državnega sveta ni pritožba.

V primeru, da občina neče izdati formalne rešitve, je treba ponovno s posebnim aktom zahtevati ob občine formalno rešitev. Ako minejo trije meseci od dne, ko se je ponovno zahtevalo rešitev, a jo občina tudi do tega dne ne izda, je zaprositi nadzorno oblastvo (za mesta upravni oddelek kraljevske banke uprave, za ostale občine sresko načelstvo), da prisili občino na vršitev svojih dolžnosti, to je reševanje uradnih zadev.

V zmislu omenjene razsodbe Državnega sveta bo od sedaj o vprašanjih, ki se tičejo stanovanja odnosno stanarine po §§ 29 in 84 zakona o narodnih šolah na pritožbo posameznikov razpravljati najprej upravni oddelek pristojne banke uprave, nato pristojno upravno sodišče in končno Državni svet. Ker prosvetni oddelek pri banki upravi in ministrstvo prosvete nista pristojna za reševanje o tem, jim takih predmetov ni treba pošiljati. Nerešeni predmeti bodo vrnjeni v postopek v zmislu gori navedenega odstavka.

Podrobna razprava o predmetu je bila objavljena v 10. števu »Učiteljskega tovariša«.

—Šolski upravitelj pri prireditvah.— Smiselno razpisu IV. No. 2836/1 od 15. februarja 1934. kraljevske banke uprave v Ljubljani mora šolski upravitelj za sodelovanje šolske dece pri društvenih prireditvah presoditi, ali je prireditve v skladu s §-om 69. zak. o narodnih šolah. t. j. ali je prireditve občedržavnega ali občenacionalnega značaja. Radi olajšanja stališča je treba pripomniti, da je § 69. zak. o narodnih šolah bil spopolnjen s §-om 3. zakona o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o narodnih šolah, Služb. list kos 24. l. 1930., po katerem smejo učenci sodelovati tudi na cerkvenih slovesnostih in verskih obredih. Ker pa je šolski upravitelj pogosto režiser šolske ali kake društvene prireditve, naj pri tej priliki navedem, kako ima postopati, da ne pride v kolizijo z zakonom. V ta namen naj se seznaní z določbami § 27. zak. o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah (Služb. list kos 32/1932.), po katerem mora biti vsaka prireditve, bodisi da je podvržena plačili takse ali ne (razen šolskih svečanosti ob državnih praznikih), pravočasno prijavljena, oziroma odobrena od upravnega oblastva.

Ako se prireja kaka šolska slovesnost, proslava, koncert, n. pr. Rdečega križa ali Jadranske straže, prošnja ni podvržena kolokvini in tudi od vstopnine se ne plačuje 10 ozir. 20% taksa po tar. post. 99 a zakona o taksah.

Ta taksa se izjemoma ne pobira v primerih navedenih v pripombi št. 4., tar. post. 99 a, med ostalim tudi za zabave na vaških slavnostih, cerkvenih in šolskih slovesnostih, proslavah in narodnih svečanostih, če se prirejajo na krajih, ki so zato določeni. Tej taksi niso podvržene niti javne vaje sokolskih društev in koncerti domačih pevskih in umetniških glasbenih društev ter predstave vaških čitalnic, če se prirejajo brez plesne veselice.

NA DELO ZA NAŠE DOMOVE! VSA NAROČILA POTOM UGP.

hologije in vzgoje je važno, ali budimo otroku fantazijo in duha ali pa zmožnost mehaničnega umstvenega dela. Zase bi se odločil za prvo in ne za »gospoda iz kavarn«, ki mehanično pregleda časopis, ne da bi od tega duhovno kaj imel. To se pravi drugič: Ali hočete podajati otroku mesečnik, ki odgovarja prvi obliki, ali pa časnik, žurnal, ki odgovarja drugi? Vsaka izmed njiju zahteva zase zopet poseben način dela, in to 1. tako pri avtorju, kakor 2. pri bralcu. Resničien vzgojitelj se bo odločil pač le za mesečnik, revijo, kajti on ve, da bo avtor zanjo napisal nekaj, česar ne zmore vsak hip in ne vsakdo drugi namesto njega, dočim bo časnik napolnil reporter z reportažo, ki bi jo kdo drugi bolje. Potem je tu važna reakcija otroka na čitavo prve in druge vrste, a zares samostojno in lepo duhovno bitje je v stanu vzgajati samo oblika prve vrste, to je revija. Tu bi utegnil nastopiti argument nerazumljivosti, težavnosti čitave. Tega razloga se ni bati. — Otroku sploh ne sme biti vse jasno, če hočete da kdaj sploh doraste v normalnega človeka. Čudenje ni samo mati filozofije, nego tudi vir vsakega napredka. Z žurnalom pa bi ustvarili samo prezele, staro deco. Gojimo dalje v otroku čut za stalne vrednote, v času tiska se pa to pravi: ne dajajmo mu v roke časopisa. Kako je v dnevniku in časniku sploh možna ona skrbna izdelanost in oprema, ki na pr. odlikuje revijo. Kako bi izgledale sredi mnogostolpne tiska one lepe ilustracije peterih letnikov. N. pr., ki morajo na otroka učinkovati zelo močno? in že mnogostolpni tisk sam ne navaja k smislu za zbranstvo, skrbnost in red. To so malenkosti, ki jih je dobro premisliti. Važno se mi pa zdi tudi sledeče. Vsa mladinski list ni samo za mladino, nego tudi za odrasle, ne le za otroka, tudi za umetnika in narod kot tak. Mladinski listi imajo dolžnost vzgajati otroka, a tudi

Naša gospodarska organizacija

UČITELJSKI DOM, REG. ZADRUGA Z O. Z. V LJUBLJANI.

VABILO

na

VI. redni občni zbor Učiteljskega doma, reg. zadruge z o. z. v Ljubljani, ki bo 8. aprila 1934. v sobi odsekov JUU v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I. Začetek ob 8.30.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo tajnice o zadrudnem poslovanju.
3. Računski zaključek za poslovno l. 1933.
4. Poročilo nadzorstva
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob napovedani uri, se vrši čez pol ure drug občni zbor v istem prostoru in z istim dnevnim redom ter sklepa v smislu § 33. brez ozira na število zastopanih zadrudnikov. Računski zaključek je v zadrudni pisarni članom na vpogled.

Načelstvo Učiteljskega doma v Ljubljani, dne 20. marca 1934.

Stanko Vrhovec, s. r., Gizela Ušenčnik, s. r., načelnik. tajnica.

Mladinska matica

Za velikonočne praznike izredno lepo darilo za otroke prvih in drugih razredov je Ribičičeva knjiga »Mihec in Jakec«, ki je pravkar izšla v drugi izdaji. Knjiga, ki ima s svojo slikopisno metodo naravnost čudovite uspehe — saj se ob njej naučijo otroci igrati brati — stane v drugi izdaji namesto 12 Din samo 8.

Na razna naročila javljam tu, da nam ni treba odgovarjati vsakemu posebe, da so poše naslednje knjige:

Kresnice I., Zgodbe z Južnega morja, Sadjarčki, Rudi, Začarani krogi, Kresnice III., Vijolica Vera, Pod grajskim jarmom, Mizica, pogrni se, Zivljenje hudobne kavke Katke, Lukec išče očeta, Botra z griča, Naš rod, III. letnik.

Vse ostale knjige založbe Mladinske matice dobite še vedno s popustom 25 do 50%. Posamezne številke nekompletnih letnikov »N. R.« pa po 20 par.

Vsem onim, ki so naročili 2. številko »Mlade Jugoslavije« javljam, da bo odločala šele skupščina, ali bo izhajal jeseni mladinski časopis namesto »Našega roda«. Vplačane vsote smo zabeležili v dobro nadaljnjim številkam »Našega roda«.

Izšla je 6. številka Našega roda in se te dni že razpošilja. Številka je zelo bogata po vsebini in ilustracijah. Posebno lepa je Bevkova legenda, ki nam jo je pisatelj poslal nekaj dni preden je bil konfirman.

—mm Pri plebiscitu otrok za oba lista se je prostovoljno odločilo v Mavčičah:

Za »Naš rod« 22 naročnika.

Za »Mlado Jugoslavijo« 1 naročnik.

—mm »Naš rod« ali časopis »Mlada Jugoslavija«? Se preden sem dobil št. 31. »Učit. tovariša« v roke, sem bil napravljen pri vseh naročnikih »Našega roda« nastopni poizkus. Vsem 168 naročnikom »Našega roda« sem razdelil listke, na katere naj mi napišejo, ali so za »Naš rod« ali za »Mlado Jugoslavijo«. In uspeh? 97% se je izjavilo za »Naš rod«, 3% pa za »Mlado Jugoslavijo«. Pribli-

žno enak uspeh bi nemara bil po vseh šolah, kjer se ne bi prav nič vplivalo od strani učitelstva na odločitve učencev. Zame je bila zadeva že rešena takoj po prejemu poizkusne številke, za druge pa naj bo rešena po izjavah učencev samih, ki naj itak soodločujejo v delovni šoli. — Štrukelj.

Nekateri pisatelji še niso dvignili svojih rokopisov, s katerim so tekmovali za razpisano knjižno nagrado. Javiti se niso še avtorji naslednjih rokopisov: »Zlati čevljički«, »Mož z lunce«, »Kaj je sanjala Anica«, »Jaz vam bom pa nekaj povedal«. Naprošeni so, da to čimprej store.

Letošnje Kresnice bodo zelo zanimive. Imele bodo samo prispevke otrok. Na naših šolah je mnogo talentiranih učencev, pa bodisi v spisu ali v slikarstvu. Prispevke teh bi bilo treba zbrati in jih poslati Mladinski matici. V prvi vrsti pridejo v poštev taki spisi, iz katerih se zrcali življenje, mišljenje in hrepenenje današnje mladine. Prispevki naj bodo nepopravljivi, da se ne zabriše svežost izraza. V kolikor bo treba, jih kasneje itak uredništvo samo popravi. Uredništvo je dobilo doslej že precej gradiva, mnógo ga pa še pričakuje. Da bo knjiga res lepa, bi bilo treba, da sodelujejo vse šole. Nobena večja šola bi ne smela prešlati tega poziva.

Učiteljski pevski zbor JUU

—pev Po dolgem odmoru se je vršil 16., 17. in 18. t. m. pevski tečaj U. P. Z. Udeležba od strani članstva je bila prav zadovoljiva; le pri sopranih smo pogrešali več pevko, ki so se sicer vedno udeleževale naših tečajev. Upamo, da bomo videli tudi te na prihodnjem tečaju, ki bo 4., 5. in 6. aprila. Nekaj članov se je opravičilo. Prvega dne so vadili korepetitorji. Drugega dne pa je vadil novi pevovodja g. prof. Srečko Koporec, istotako v nedeljo.

Na tečaju se je uredila zadeva glede turnejskega fonda. Z ostalimi člani pa uredimo to na prihodnjem tečaju. Udeležba na obeh tečajih je strogo obvezna. Kogar na tečaju ne bo, ne more v Bolgarijo.

Soprani, ki se niso udeležili tečaja, naj ne zamude prihodnjih. Odbor se obrne do njih še s posebnim dopisom. Tem potom vabimo na prihodnji tečaj tovariša: Vidmarja iz Radeč pri Zid. mostu in Toroša iz Bele Krčine.

Tečaja so se udeležili sledeče tovarišice in tovariši: soprani: Kneisl, Toni, Zebre, Marok, Krč, Slapar, Köchl, Grilo, Zavrtanik, Klemenc in Traven; alti: Vremšak, Weber, Stritar, Gajser, Pirč (ml.), Schubert, Kovač, Povše, Šušteršič, Petrovič, Ruželj, Velnar, Nežulan in Rozman; tenorji: Andolšek, Slapar, Martelane, Ponikvar, Lumbar, Omerza, Ahačič, Jezeršek, Tomšič, Oman, Bintar in Cerut; basii: Štrukelj, Kotnik, Primožič, Korečan, Adamič, Korošec, Buda, Klemenc, Gole, Jovan, Dougan, Pinterič, Gruh, Zitnik, Kobentar, Torelli, Gruden in Stante.

Šolski radio

—r XXIV. teden. V torek dne 27. marca bo izvršil velikonočno oddajo g. Viktor Pirnat. Razpored: 1. Velikonočni občiji med našim narodom pri nas; 2. v slovenskem Korofanu; 3. na bratskem jugu.

—r Kmetijska radio predavanja. V nedeljo dne 25. marca ob 7. uri 45 minut: Čebelarsko vprašanje naše dobe; g. prof. Verbič Josip.

Anketa o mladinskem tisku

G. Rajko Ložar, umetnostni zgodovinar in kritik, bivši urednik »Doma in sveta« in »Krog« pravi:

1. Kaj mislim o vprašanju Našega roda in Mlade Jugoslavije? Pregledal sem 5 letnikov Našega roda, ki je vkljub pomanjkljivosti vzoren mladinski mesečnik. Mladež pred 20 in 30 leti — sam se štejem med prvomemnovano — bi si bila lahko čestitala, če bi bila prejemale vsakega prvega v mesecu zvezek takega čitiva in takih podob. Za vsakogar, ki mu je prospeh našega mladinskega slovstva zares pri srcu, se mora, oziroma bi se morala reforma, če je potrebna, vršiti samo na podlagi že izhajajočega mladinskega lista, ki je v petih letih svojega življenja dosegel spoštljivo višino pa tudi spoštljivo število mladih naročnikov. Naš rod še ni zaključena in okostenela oblika, nego jo smatrajo za živo tvorbo, zato naj bi se vse one sile in želje, ki jih nameravamo odločujoč krogi posvetiti ustanovitvi »novega« glasila, obrnile v prid izpopolnitvi »Našega roda«.

2. S čim utemeljum svoje stališče. Odgovor na to je težak zato, ker ne poznam razlogov, s katerimi se zagovarja potreba novega glasila. Enega pač poznam in to je: domnevna literarnost N. r. ter njegova nedostopnost mladini. Toda ta razlog bo le težko držal in če drži, naj se odpravi s srečno sintezo danega lista in pa želja, ki zahtevajo nekaj novega. Na vsak način pa bo bolj koristno, ako navedem namesto dolgega argumentiranja nekaj točk, ki se mi zdi, da bi morale imeti v razpravi o bodoči usodi lista poglavito vlogo. Te bi bile: S stališča psi-

ustvarjati mladinsko umetnostno kulturo. Ta pa ni brez tradicije, to je stalnosti v pojmovanju in ustvarjanju in te zopet ni tam, kjer zvečer pravnemu čez krov, kar smo čez dan storili. Zato spreminjajmo in dopolnjujmo z novimi mislimi staro, kajti ni vsaka nova misel zmožna dati lepo novo tvorbo. Hoteti moramo tudi lepo mladinsko kulturo, kajti brez te obratno tudi lepe vzgoje ni.

V češkem filmu »Janko in Metka« zahtevajo otroci v prologu pravljico, pravljico. Isto moramo storiti zanje tudi mi, tudi oni jo morajo zahoteti. Učimo se od tako naprednega češkega naroda tudi na vzgojnem polju: Časnik starcu, otroku pravljico. Možnost poslednje, ki jo je pojmovati ne le kot dejansko pravljico, nego tudi kot način podajanja ostalega gradiva, pa lahko uresničuje samo list kot je Naš rod in zato je vreden nadaljnje truda in ljubezni.

Bivši urednik »Ljubljanskega zvona« in kulturni referent »Jutra« g. Božidar Borko pravi:

V zvezi z Vašo anketo si dovoljum odgovoriti naslednje:

1. Kaj je za šolsko mladino primernejše, revija (»Naš rod«) ali mladinski časnik (»Mlada Jugoslavija«), o tem gre odločitev izkušenim pedagogom, ki tudi lahko povedo, kako gleda mladina na oba lista. »Naš rod« mi sam po sebi ugaja, zdi se samo, da je ponekod previsok za mladino osnovnih šol.

2. Ideja šolskega časnika, kakor se je Slovencem predstavil z »Mlado Jugoslavijo«, je tudi za nas neolinkne prav prikladna. Časnik imajo danes v družbenem življenju tako veliko vlogo, da ni čuda, če začenja ta oblika prdirati tudi v mladinsko slovstvo. Zdi se mi, da aktualna vsebina takega mladinskega časnika laže ogreje mladino in jo vzpodbuja k razmišljanju, kakor pa pretežno leposlovna

revija. Vse seveda zavisi od tega, kako je ta šolski časnik urejevan in kakšne sotrudnike ima. Vsekako ne bi kazalo opustiti ideje šolskega časnika, ker je to tako sodobna in dobra oblika mladinskega lista, da se bo treba prej ali slej vrniti k nji.

Ponavljam pa: meritorno mnenje o tem vprašanju gre samo šolnikom, ki imajo izkušnje z mladino!

Pedagog Čopič Venceslav piše: »Naš rod« se je tekóm petih let tako udomačil med našo mladino, da bi nastala velika praznina v mladinskem slovstvu, ki je ne bi mogel izpolniti mladinski časopis, ako bi »Naš rod« nehaj izhajati; zato naj ostane.

Na drugi strani pa čutimo živo potrebo po mladinskem časopisu, ki bi prinašal kos pravega resničnega življenja v šolo, ki bi bil pomočnik učitelju in učencem, da se poglobe v vsa socialna, gospodarska in kulturna vprašanja, ki trkajo na šolska vrata in oblikujejo otrokovo dušo izven šole in včasih proti duhu šolske vzgoje.

Mladinski časopis nikakor ne bi mogel nadomestiti »Našega roda«, v katerem naj bi izhajala literarna dela trajne vrednosti; zato je nujno potrebno, da »Naš rod« ostane leposloven list s prilogo ali posebno rubriko, v kateri bi bili zbrani vsi važnejši dogodki kulturnega življenja, ki imajo kakorkoli vpliv tudi na otroka.

Še bolj pa bi bila rešitev, ako bi bila denarna sredstva na razpolago, da bi poleg »Našega roda« izhajal še mladinski časopis, ki bi moral biti pisan res za mladino po obliki in vsebini, da bi popolnoma zajel otrokovo duševnost, česar pri prvi številki »Mlade Jugoslavije« ni bilo opaziti.